

МЕДИЧНА КАДЕМІЯ

№ 14 (463)

ГАЗЕТА ЗАСНОВАНА 1997 РОКУ
20 липня 2018 року

..... КОНТАКТИ ●

ТДМУ РОЗПОЧИНАЄ СПІВПРАЦЮ З МЕДИЧНИМ КОЛЕДЖЕМ ЦАНДЖОУ В КИТАЇ

Делегація Тернопільського державного медичного університету імені І.Горбачевського на чолі з ректором, професором Михайлом Кордою та у складі керівника відділу міжнародних зв'язків Наталії Лісничук, заступника директора навчально-наукового інституту медсестринства Світлани Даньчак 1-6 липня перебувала в Китайській Народній Республіці задля налагодження співпраці в освітніх та наукових напрямках.

стринства Тернопільського медуніверситету. У цьому напрямку розпочали розробку двох програм здобуття вищої освіти. Одна з них передбачає підготовку бакалаврів медсестринства для тих, хто вже закінчив навчання в коледжі Цанджоу за спеціальністю «Медсестринство». Ці юнаки та дівчата здобуватимуть освітній рівень бакалавра в ТДМУ на денній формі навчання впродовж двох років. З вересня цього року китайська сторона розпочне

Під час візиту відбулася зустріч з керівництвом медичного коледжу Цанджоу, під час якої обговорили можливості навчання китайських студентів у ННІ медсе-

формування груп студентів для посиленого вивчення англійської мови, адже їх навчатимуть у ТДМУ англійською мовою. (Продовження на стор. 2)

Іванна НАВРОЦЬКА – студентка 5 курсу медичного факультету.

Стор. 7

| У НОМЕРІ |

Стор. 3, 6

Стор. 4-5, 7

**АРСЕН ГУДИМА:
«ПАРАМЕДИКІВ
НАВЧАТИМУТЬ У ТДМУ
ЗА СВІТОВИМИ
СТАНДАРТАМИ»**

У переліку спеціальностей, за якими відбудеться цього року набір студентів до ТДМУ, з'явилася ще одна – «парамедик». Для втілення цього пілотного проекту у виші є висококваліфіковані фахівці, матеріально-технічне забезпечення, створено національного значення підручник і посібники з цієї тематики, але чи найголовніше – мотивація до реальних дій.

**ПРОФЕСОР ТАРАС
ГРОШОВИЙ: «СТВОРЕННЯ
ЛІКАРСЬКИХ ПРЕПАРАТІВ
Є СЕНСОМ МОЄЇ
НАУКОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ»**

Плідним дослідженням у сфері фармації, шляхетній місії підготовки фахівців галузі, розвитку вищої фармацевтичної освіти професор Тарас Грошовий присвятив понад 50 років свого життя. Він – співрозробник п'яти лікарських препаратів, автор більше 600 наукових і методичних праць. Серед його наукового доробку також 35 авторських свідоцтв і патентів на винаходи.

.....**КОНТАКТИ**.....

ТДМУ РОЗПОЧИНАЄ СПІВПРАЦЮ З МЕДИЧНИМ КОЛЕДЖЕМ ЦАНДЖОУ В КИТАЇ

(Закінчення. Поч. на стор. 1)

Здобувати вищу освіту з медсестринства також зможуть громадяни КНР після закінчення школи за чотирирічною програмою на стаціонарній формі навчання. У цьому випадку вони два роки навчатимуться в медичному коледжі Цанджоу й упродовж двох наступних років продовжуватимуть навчання в ТДМУ. Після успішного завершення університету вони отримають дипломи бакалавра.

Наміри про співпрацю закріпили у підписаній угоді, яка передбачає впровадження цього напрямку до 2026 року.

Окрім того, обговорили можливість наукової співпраці між ТДМУ та медичним коледжем Цанджоу.

Делегація ТДМУ мала можливість ознайомитися з діяльністю клініки «Peoples Hospital» (народна лікарня), афілійованої з коледжем. Медичний заклад має 17 поверхів, перших сім з яких відвели під службу амбулаторного прийому, а наступні 10 поверхів — це стаціонарні відділення. Для мешканців доступні всі види надання медичних послуг, у тому числі й китайська традиційна медицина — мануальна терапія, фуміготерапія, лікарські рослини... У Китаї остання є одним із законних методів лікування поруч з ультрасучасними методами. Лікарня має лінійні прискорювачі, кілька МРТ, КТ, лабораторії, оснащені найновішим обладнанням. У цій країні поєднується традиційний для західного світу підхід до ліку-

Ректор ТДМУ Михайло Корда детально ознайомив представників коледжу з усіма науковими проектами, які втілюють у нашому виші. Він звернув увагу на спільні дослідження, які здійснюють з іноземними партнерами. Наразі триває процес формування пропозицій обома сторонами задля подальшого започаткування наукової співпраці.

Світлана Даньчак репрезентувала навчально-науковий інститут медсестринства з детальним аналізом можливостей, які він надає студентам. Заступник директора присвятила увагу й дистанційному навчанню медсестер, яке впродовж тривалого часу успішно діє в ТДМУ.

Під час засідання робочої групи проаналізували робочі програми навчально-наукового інституту медсестринства нашого університету та медичного коледжу Цанджоу. Цього дня відбулося погодження всіх моментів щодо умов і стандартів навчання, аби співпраця в напрямку здобування вищої освіти в ТДМУ китайськими громадянами була успішно реалізована.

вання та суто давня китайська медицина. Також цікавою є система страхової медицини, де 1/3 вартості оплачує держава, 1/3 — роботодавець і 1/3 — пацієнт. Медичне обслуговування є доступним для кожного громадянина КНР.

У коледжі Цанджоу діє великий сучасний симуляційний центр і значну увагу приділяють симуляційному навчанню. Всі манекени у ньому китайського виробництва, які відповідають найвищим світовим стандартам. Умови відпрацювання практичних навичок у центрі максимально наближені до реальних умов роботи лікарів.

Зазначимо, що медичний коледж Цанджоу став 73 закордонним партнером ТДМУ.

У Тернопільському державному медичному університеті тепер очікують з візитом китайських колег, аби вони мали можливість детальніше ознайомитися з навчальною, науковою та матеріально-технічною базою медичного вишу в Тернополі.

Усі витрати, пов'язані з візитом делегації ТДМУ до КНР, взяла на себе китайська сторона.

Прес-служба ТДМУ

В УНІВЕРСИТЕТІ ТРИВАЄ ВСТУПНА КАМПАНІЯ

У Тернопільському державному медичному університеті імені І.Я.Горбачевського 12 липня стартувала вступна кампанія. Відповідальний секретар приймальної комісії ТДМУ, доцент Григорій Загричук зазначив, що абітурієнти, які планують навчатися на першому курсі денної форми, активно подають електронні заяви. Ті, хто претендує на ліцензійні місця для навчання на другому курсі, приносять документи особисто.

«Особливість вступної кампанії цього року полягає в тому, що на лікарські спеціальності — «Медицина» та «Стоматологія» абітурієнти повинні мати результати ЗНО з біології, хімії або математики чи історії України не менше 150 балів з кожного предмету. Для тих абітурієнтів, які не мають результатів ЗНО з хімії та математики понад 150 балів, ми створили конкурсні пропозиції, на які можна подавати документи з результатами ЗНО 150 балів з предмету «Історія України». Проте ці пропозиції стосуються лише контрактної форми навчання. При цьому абітурієнти не мають права скористатися пільгами на переведення на державне замовлення, якщо такі у них є», — зазначив Григорій Ярославович.

За його словами, станом на 16 липня було подано майже 2700

заяв, що значно більше, ніж торік.

Традиційно попитом користується спеціальність «Медицина». Здобути цей фах виявило бажання майже 1100 абітурієнтів. Ліцензійний обсяг на цю спеціальність становить 360 місць, з яких 250 — державне замовлення, 13 виділено для вступників за квотою 1, решта місць — це контрактна форма навчання.

На другому місці за популяр-

ністю «Фармація». Подано 600 заяв на денну форму навчання та майже 100 заяв на заочну форму навчання. Ліцензійний обсяг на 225 місць загалом для

Григорій ЗАГРИЧУК — відповідальний секретар приймальної комісії ТДМУ, доцент

абітурієнтів, які вступають за результатами ЗНО та які мають диплом молодшого спеціаліста з фармації або таких спеціальностей, як «лікувальна справа», «акушерська справа», «сестринська справа». Кількість місць державного замовлення становить 9.

Третьою за популярністю є «Стоматологія». До приймальної комісії ТДМУ надійшло 280 заяв при ліцензійному обсязі 100 місць. Четверо найкращих абітурієнтів

на цю спеціальність є відкритим, тобто кожен бажаючий з будь-якого міста України може здобувати цей фах у нас. Отже, парамедиками хочуть бути 90 осіб при ліцензійному обсязі 50 місць — 25 місць державного замовлення та 25 контрактної форми навчання.

Здобувати освіту медсестри за рахунок бюджетних коштів зможуть п'ятеро осіб. Надійшло вже 70 заяв від бажаючих навчатися на «Медсестринстві». Конкурс оголошено на 15 місць.

Зараз активно подають оригінали документів ті абітурієнти, які вже мають диплом молодшого спеціаліста чи бакалавра, для здобуття освітнього рівня бакалавра та магістра. Це так званий нормативний або скорочений термін навчання. Якщо проаналізувати шкалу інтересів серед цієї ка-

тегорії абітурієнтів, то знову ж таки «Медицина» є найпопулярнішою. На 2 курс навчання заяви подали 107 осіб при кількості місць 60, стоматологія — 30 заяв при кількості 39 місць, фармація — на денну форму 10 заяв при кількості 13 місць. Щодо скороченого терміну навчання на фармації подали 97 заяв при кількості 120 місць.

Триває вступ на медсестринство на заочну (дистанційну) форму навчання. Для здобуття освітнього рівня «бакалавр» подано — 47 заяв, «магістр» — 7 заяв. Також приймаємо заяви від абітурієнтів на 2 курс навчання зі спеціальності «Фізична терапія, ерготерапія». На освітній рівень «бакалавр» подано 16 заяв та одна заява надійшла для здобуття освітнього рівня «магістр», — додав Григорій Загричук.

Нагадаємо, що прийом заяв на денну форму навчання для тих, які вже мають диплом молодшого спеціаліста, триває до 24 липня. До 26 липня подають заяви ті, хто вступає за результатами ЗНО. Для бажаючих здобути освіту заочно на підставі диплома молодшого спеціаліста подавати документи можна до 7 серпня, на підставі результатів ЗНО — до 10 серпня. Приймальна комісія ТДМУ звертається з проханням до всіх абітурієнтів, які вступають до вишу за результатами ЗНО, подати заяви до 26 липня, адже торік система ЄДЕБО не приймала заяви від абітурієнтів на заочну форму навчання за ЗНО.

Прес-служба ТДМУ

Редактор **Г. ШОТ**
Творчий колектив: **Л. ЛУКАЩУК, Л. ХМІЛЯР, М. ВАСИЛЕЧКО**
Комп'ютерний набір і верстка: **Р. ГУМЕНЮК**

Адреса редакції: 46001, м. Тернопіль, майдан Волі, 1, тел. 52-80-09; 43-49-56 E-mail hazeta.univer@gmail.com

Засновник: ДВНЗ «Тернопільський державний університет імені І.Я.Горбачевського МОЗ України» Індекс 23292

Видавець: ДВНЗ «Тернопільський державний медичний університет імені І.Я.Горбачевського МОЗ України»

За точність викладених фактів відповідає автор. Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій.

Реєстраційне свідоцтво ТР № 493-93ПР від 24.11.2010, видане головним управлінням юстиції у Тернопільській області

Газета виходить двічі на місяць українською мовою. Обсяг — 3,33 друк. арк. Наклад — 1000 прим. Замовлення № 168

Газету набрано, зверстано, віддруковано у ДВНЗ «Тернопільський державний університет імені І.Я.Горбачевського МОЗ України», 46001, м. Тернопіль, майдан Волі, 1.

АРСЕН ГУДИМА: «ПАРАМЕДИКІВ НАВЧАТИМУТЬ У ТДМУ ЗА СВІТОВИМИ СТАНДАРТАМИ»

У переліку спеціальностей, за якими відбудеться цьогоріч набір студентів до Тернопільського державного медичного університету ім. І. Я. Горбачевського, з'явилася ще одна – «парамедик». Інституція парамедиків, як основної фігури в наданні екстреної медичної допомоги на догоспітальному етапі, нині в Україні в стані становлення. І центром підготовки цих спеціалістів Тернопіль обрали не випадково. Для втілення пілотного проекту в ТДМУ є висококваліфіковані фахівці, матеріально-технічне забезпечення, створено національного значення підручник і посібники з цієї тематики, але чи найголовніше – мотивація до реальних дій. Один з ініціаторів навчання парамедиків – завідувач кафедри медицини катастроф та військової медицини ТДМУ, професор Арсен Гудима. Він у деталях розповів, чому необхідно готувати парамедиків в Україні, які особливості їх підготовки.

– Арсене Арсеновичу, ідея імплементувати у вітчизняну систему екстреної допомоги парамедиків виявилася не до впадоби багатьом – і медикам, і суспільству загалом. Виж прихильник хоча поступової, але заміни працівників «швидкої» на парамедиків. Чому?

– Справді, як у медичних колах, так і серед пересічних громадян ставлення до реформаций, які задекларувало МОЗ України в системі екстреної медичної допомоги, доволі неоднозначне. Якщо йдеться про те, наскільки «швидка» відповідає вимогам громадян, то більшість людей нею задоволені, бо вона виїжджає на всі випадки, незважаючи на екстремність. Але наші співвітчизники доволі часто викликають «швидку» на щось несуттєве, навіть не замислюючись, що цієї хвилини може бути інший випадок, коли гине людина. Тому мета реформи екстреної медичної допомоги саме й спрямована на першочергове, своєчасне та якісне надання медичної допомоги на місці події постраждалим і хворим у невідкладному стані, який є загрозовим для життя.

Нині ж, як відомо, надання медичної допомоги на місці події забезпечують бригади, до складу якої входять фельдшери та лікарі з медицини невідкладних станів. В Україні ці фахівці поставлені в такі умови, що змушені виїжджати на виклики, які не відповідають стандартам, що відображені в «Законі про екстрену медичну допомогу». Понад 60 відсотків виїздів «швидкої» з десяти мільйонів у середньому щорічно припадає на випадки, які не стосуються безпосереднього порятунку життя. Неважко порахувати, скільки коштів держава щороку витрачає на ці виклики. За офіційною статистикою, середня вартість виїзду однієї бригади коштує 580 гривень. Отож втрати держави, пов'язані з непрофільними викликами, становлять понад чотири мільярди гривень. Це великі втрати, які насамперед пов'язані з недосконалістю первинної ланки охорони здоров'я, а саме інституції сімейного лікаря. Тому остання повинна розвиватися одночасно

з екстреною меддопомогою, хоча на перехідному етапі «швидка» й надалі буде виконувати функції обох служб.

В екстрених ситуаціях бригади працюють в умовах стресу, обмеженого часу та ресурсів, тому повинні дотримуватися протоколів з медицини невідкладних станів. У них зосереджені технології медичного порятунку, які дають пацієнтові найбільший шанс залишитися живим. Проте, коли фахівці МОЗ проаналізували протоколи, які затвердили міністри попередніх років, то з'ясували, що понад 90 відсотків цих документів не відповідають сучасним досягненням науки та доказової медицини. Тому не дивно, що за офіційною статистикою в екстрених ситуаціях на догоспітальному етапі у нас нині помирає майже 70 відсотків пацієнтів, в той час як за кордоном більшість з них доправляють до лікувального закладу живими.

Ще однією причиною, яка впливає на смертність пацієнтів на догоспітальному етапі, є недосконала система підготовки фахівців з медицини невідкладних станів у коледжах та вишах. Узагалі підготовка таких фахівців повинна базуватися на симуляційному навчанні. Його зміст полягає в тому, що лікарю чи фельдшеру після вивчення теорії максимально реалістично моделюють найрізноманітніші ситуації невідкладного стану пацієнта, які траплялися насправді, а він спільно зі своєю командою повинен надати весь обсяг допомоги, передбачений відповідним протоколом з медицини невідкладних станів. І лише коли дії команди будуть безпомилковими та доведені до автоматизму, їм доручають надання допомоги в реальних ситуаціях, спершу під контролем досвідчених фахівців, а відтак – самостійно. В Україні Центри симуляційного навчання почали створювати лише один-два роки тому, та й то – в деяких університетах. У коледжах вони, по суті, відсутні. Крім цього, підготовкою кадрів для «швидкої» займаються професійні кардіологи, тера-

певти, акушери-гінекологи, але аж ніяк не лікарі з медицини невідкладних станів, які достеменно розуміють специфіку роботи на місці події.

Ще одним чинником, який істотно погіршує ефективність роботи «швидкої», є практично відсутній у державі ефективний ранній госпітальний етап надання допомоги пацієнтам у стані безпосередньої загрози для життя. Часто трапляються ситуації, коли медики «швидкої», успішно виконавши всі передбачені у протоколі рятувальні дії, доправляють пацієнта до приймального відділення лікарні, проте в подальшому людина помирає через неорганізованість надання медичної допомоги на ранньому госпітальному етапі.

Нещодавно волею випадку довелося надавати допомогу велосипедистові, якого збив автомобіль. Своєчасно прибула карета «швидкої». Були успішно виконані всі рятувальні дії на місці події та на етапі транспортування до районної лікарні, яка претендує стати окружною. Проте за 25 хвилин його перебування в приймальному покої найбільше, що вдалося зробити

сплуатують практично до сьогоднішнього часу. Можна лише уявити, в якому вони стані?! Гостро стоїть проблема забезпечення каретами підвищеної прохідності, адже всі отримані автомобілі не пристосовані до реалій вітчизняних доріг. В Європі ж карету «швидкої» експлуатують не більше п'яти років. До того ж, якщо оглянути обладнання, з яким надійшли ці автомобілі, деяке з них є недоцільним, воно не рятує життя. Його можна сміливо позбутися, натомість вивільнивши кошти для інших потреб «швидкої».

Наступна складова – це гідна для фахівців екстреної служби заробітна платня. Ніхто не буде заперечувати, що ці люди щоразу ризикують власним життям, працюючи на місці надзвичайних подій, в екстраординарних умовах. Ясна річ, це повинні бути висококваліфіковані, фізично підготовлені фахівці, які готові працювати в таких умовах, фанати своєї справи, але їхня робота повинна супроводжуватися гідною матеріальною винагородою, аби вони почувалися добре та могли утримувати свої сім'ї. Отож нині розглядають питання про збільшення зарплатні.

Таким чином, ефективність роботи «швидкої» полягає у створенні в державі певної системи надання допомоги хворим і постраждалим, які перебувають у стані безпосередньої загрози для життя. Основними компонентами цієї системи є розробка та впровадження ефективних протоколів з медицини невідкладних станів, якісна підготовка кадрів, матеріально-технічне забезпечення, гідна зарплатня, створення досконалого раннього госпітального етапу й, звичайно, становлення первинної ланки, яка завдяки диференціації викликів забере на себе майже дві третини звернень пацієнтів, але не екстрених викликів, які

є зараз. Тільки за цих умов зможемо відчути ефективність медичної реформи. А поки що в перехідному періоді витають різні, зокрема, й негативні думки. Але наш університет обрав стратегію, яка довела свою ефективність у всьому світі.

«ЕКСТРЕНА МЕДИЧНА ДОПОМОГА ПОКЛИКАНА РЯТУВАТИ ЛЮДЕЙ, А НЕ ЛІКУВАТИ»

«Швидка» не лікує, а рятує». Це головна засада, якою має керуватися служба екстреної меддопомоги. Тоді логічно постає запитання: а чи потрібен лікар на «швидкій»? Лікар повинен лікувати або у стаціонарі, або в поліклініці. Тому для потреб

«швидкої» необхідно підготувати фахівця нового рівня, який би з першого дня свого навчання був зорієнтований на порятунок людини. У більшості країн світу цю спеціальність обіймає парамедик. Чи готові до цього наші коледжі та медичні училища? Навпевно, ні, бо там немає Центрів симуляційного навчання, відсутні фахово підготовлені викладацькі кадри. До того ж не всі коледжі мають змогу підготувати бакалавра, бо саме такий освітній рівень повинен здобути фахівець для потреб екстреної медичної допомоги. Тому в ТДМУ вирішили розпочати підготовку парамедиків.

– Цікаво, за якими програмами навчатимуться студенти й узагалі, як зорганізували цей напрямок?

– ТДМУ підтримав ідею МОЗ України впровадити спеціальність, яка є у всьому світі, – парамедик. У розвинених країнах Європи, Азії, а також США й Канади парамедики себе цілком виправдали. Це той фахівець, який самостійно або під керівництвом лікаря надає широкий спектр рятувальних медичних послуг на догоспітальному етапі й своєчасно транспортує постраждалого до лікарні. Він має освіту бакалавра, навчається в медичному університеті та спрямований на рятування життя людини. Наш університет разом з Черкаською медичною академією став учасником пілотного проекту з підготовки парамедиків. На основі матеріалів, які ми запозичили в наших іноземних колег, склали навчальні програми. Тривалість навчання майбутніх парамедиків становитиме три роки (180 кредитів). Перший набір за державним замовленням становитиме 25 осіб, на контрактній основі – 50.

Під час першого року навчання майбутні парамедики будуть здобувати загальну освіту, яка відповідає освітньому рівню «бакалавр» з одночасним отриманням вмінь і навичок рятування людини шляхом вивчення розширеної першої допомоги. На II та III курсах вони освоюватимуть вищий рівень рятувальної медицини – розширену екстрену допомогу. Маючи освітній рівень «бакалавр», парамедики зможуть продовжити освіту в магістратурі.

Парамедик – універсальний фахівець з ургентної кардіології, педіатрії, акушерства та гінекології, травматології й інших медичних спеціальностей. Процес підготовки парамедиків буде відбуватися під егідою Агенції екстреної медицини. Це новостворена структура МОЗ України, завданням якої є контроль якості підготовки кадрів, ефективності надання екстреної медичної допомоги, створення національних протоколів з медицини невідкладних станів, які базуються на передових світових досягненнях.

(Продовження на стор. 6)

Арсен ГУДИМА, завідувач кафедри медицини катастроф і військової медицини ТДМУ, професор

Коли телефоном домовлялася про інтерв'ю, доктор фармацевтичних наук, професор, завідувач кафедри управління та економіки фармації з технологією ліків Тарас Грошовий сказав: «Я у відпустці, але маю ще справи на кафедрі. Там і зустрінемося». Тож спекотного липневого дня застала Тараса Андрійовича за роботою і в гарному настрої, бо наукова робота для нього – потреба й насолода, праця й відпочинок. Як і замолоду.

«Наука – ось істинна перевага людини». З упевненістю можу сказати: шановного професора Т.А. Грошового цей відомий вислів Гете стосується повною мірою. Плідним дослідженням у сфері фармації, шляхетній місії підготовки фахівців галузі, розвитку вищої фармацевтичної освіти Тарас Андрійович присвятив понад 50 років свого життя. Професор Грошовий – співрозробник п'яти лікарських препаратів, автор більше 600 наукових і методичних праць, серед яких – три монографії та три навчальні посібники. Серед його наукового доробку також 35 авторських свідоцтв і патентів на винаходи.

Спілкуючись з Тарасом Андрійовичем, розпитую, чому саме фармацевтикою – дуже складною й украй важливою наукою – зацікавився він свого часу, про людей, які справили найбільший вплив на формування його як науковця. Але спершу прошу подумки повернутися в дитинство, згадати незабутні студентсько-аспірантські роки.

«ПОТЯГ ДО ЗНАТЬ УСПАДКУВАВ ВІД ДІДУСЯ»

– Звідки ви родом, Тарасе Андрійовичу?

– Моя мала батьківщина – невеличкий хутір Білинівка Гусятинського району на Тернопільщині. Історія хутора надзвичайно цікава. Тут народився і жив Володислав Федорович – публіцист, культурно-просвітницький, громадсько-політичний діяч, меценат, єдиний граф Західної Ук-

що збереглася поблизу батьківської хати, люди досі називають «панською».

Озираючись в минуле, згадую своє сільське дитинство. Мама вранці поспішала на роботу в колгоспну ланку, батько теж працював зранку до ночі, тож виріс я з дідусем і бабусею. Мій дідусь, Андрій Мандзюк, був безперебільшення унікальною людиною. Не мав освіти, проте був майстром на всі руки – будував млини, мости... Вони збереглися донині. Заробляв гроші та наймав вчительку, яка вчила дітей

Тарас ГРОШОВИЙ під час армійської відпустки з батьком Андрієм, мамою Марією, сестрою Мирославою (1960 р.)

раїни і депутат Австрійського парламенту. З розповідей мого дідуся знаю, що колись на фільварку стояла двоповерхова будівля, де містилася бібліотека Володислава Федоровича, що сюди приїжджали поважні пані зід Львова, Тернополя, Станіславова (нині – Івано-Франківськ). Бував тут, напевно, й Іван Франко. Опрацьовуючи архіви бібліотеки Федоровича, Великий Каменяр написав низку історико-економічних праць, де є згадка про Білинівку й місцевих селян. Фільварок В. Федоровича в Першу світову війну був зруйнований, а після колективізації каміння та цеглу з будівель використали на потреби місцевого колгоспу. У 50-ті роки поруч з фільварком тато побудував хату. В дитинстві, допомагаючи батькам по господарству, я збирав каміння на городі, де колись стояла бібліотека. А широку площу,

грамоти. Зорганізував, як тоді казали, «школу на призьбі». Дітлахи збиралися коло крайньої хати на призьбі й вчителька, яку дідусь привозив з іншого села, навчала їх читати та писати. Дорослі ж у цей час пильнували, чи не з'явиться польський жандарм. Якщо бачили, що їде – давали знати дітям, щоб тікали, бо жандарм міг їх побити.

Подвижницька діяльність мого дідуся щодо відкриття української школи відображена в «Історії України» академіка-історика Івана Крип'якевича. Потяг до знань я, мабуть, успадкував від дідуся генетично.

До школи пішов, коли мені ще шість років не було. Мама попросила вчительку, щоб посадила мене за останню парту, та погодилася. Чотири класи закінчив на «відмінно» й пішов до 5 класу Товстенської загальноосвітньої школи, куди ходили учні з усіх

ПРОФЕСОР ТАРАС ГРОШОВИЙ:

повернення до школи й мама нарешті сказала: «Добре, якщо син хоче – нехай їде». 22 вересня я вже був на уроках. А повернувшись, як і раніше, допомагав батькам по господарству, бо знав, що моєї роботи ніхто за мене не зробить. У 10 класі, пригадую, складала іспити. «Підгорнеш картоплю – тоді підеш на іспит», – попередила мама. Я підгорнув картоплю, в річці помив ноги і, взувши сандалі, біг до школи чотири кілометри.

Повертаючись по-

думки в шкільні навколишні сіл. Село Товсте було за чотири кілометри від нашого хутора.

У восьмому класі всіх змушували вступати в комсомол. Йшов 1955 рік. «Ні, ти не будеш першим комсомольцем на нашому хуторі, бо це погано закінчиться», – твердо сказала мама. На сімейній раді вирішили, що піду до колгоспу на роботу. Тут працював фірманом, ходив замість мами на роботу в ланку, бо народилася сестричка, а декретної відпустки тоді жінкам не давали. Або замість батька – на тік. Люди гарували тяжко, а виживали за рахунок того, що з поля могли принести. Пригадую, тато будив мене о 2-3 годині ночі, давав мішок і я йшов на поле збирати картоплю чи іншу городину. А коли зганяли луштити соняшникове насіння, я вигадав спосіб красти його так, щоб дільничний не спіймав. Знизу штанину зав'язував, засипав туди насіння й спокійно проходив повз дільничного.

Рік роботи в колгоспі був роком важкої, виснажливої праці. Повернувшись до школи завдяки вчителям, які мене пам'ятали та переконали батьків, що синові треба продовжити навчання.

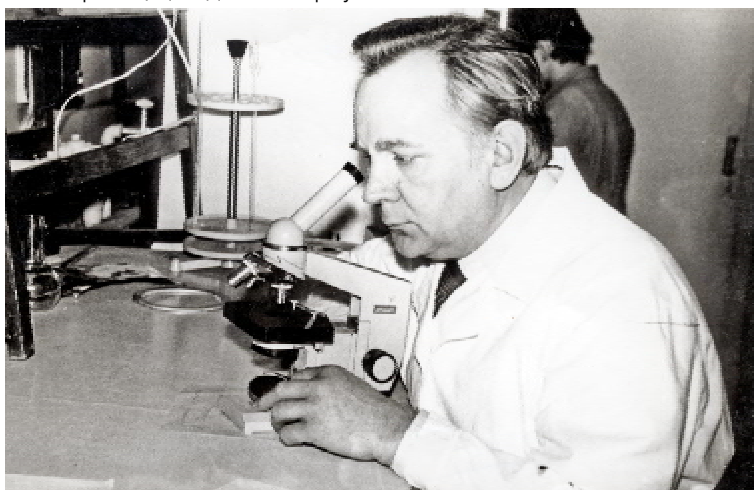
21 вересня, цей день закарбу-

вали в мої пам'яті, в селі було храмове свято. Вчителі вкотре прийшли до нас додому, щоб поговорити з батьками про мене вступати до медичного училища на військове відділення, де готували військових фельдшерів. І готували прекрасно. Багато моїх

«ВСТУПАТИ ДО МЕДУЧИЛИЩА ЗАГІТУВАВ СІЛЬСЬКИЙ ФЕЛЬДШЕР»

– Закінчивши школу, куди подали документи?

– Подав документи на фельдшерське відділення Львівського медичного училища №1. Вплинув приклад фельдшера – молодого хлопця, який користувався великим авторитетом у моїх односельців і на якого хотіли бути схожими всі хлопці та дівчата Білинівки. Він, власне, й загітував

Аспірант Тарас ГРОШОВИЙ (1970 р.)

мене вступати до медичного училища на військове відділення, де готували військових фельдшерів. І готували прекрасно. Багато моїх

одногрупників, повернувшись з армії, закінчили навчання в інституті й досягли значних професійних висот. Два роки навчання в училищі пролетіли швидко. Під час практики в Рава-Руській лікарні я прийняв понад 20 пологів. Лікарня там розташована в лісовому масиві, віддаленому від міста, і коли акушер-гінеколог на пологи залізювався – медсестри кликали мене. Викладач, прочитавши про 20 пологів у моєму щоденнику виробничої практики, не повірив і зателефонував в лікарню. Там підтвердили: все так і було.

– Після училища – на професійні хліби?

– Після училища – армія. Після трьох місяців сержантської школи в місті Славута на Хмельниччині, де мене вчили премудростям військової справи, служив у полку на Вінниччині. Спочатку – військовим фельдшером, а через півроку мені запропонували до моєї фельдшерської практики приєднати фармацевтичну справу та стати начальником полкової аптеки. Мабуть, у житті кожної людини бувають періоди, що мають доленосне значення. Для мене таким періодом стали три роки, впродовж яких я, не маючи фармацевтичної освіти, забезпечував роботу полкової аптеки. З книжок вчив, як готувати ліки, ця наука цікавила мене дедалі більше. Інтуїтивно відчував, що знайшов своє покликання, свою долю. Демобілізувавшись 1963 року, успішно склав вступні іспити у військово-медичній академії ім. Кірова в тодішньому Ленінграді. Конкурс був величезний. На одне місце – понад 20 осіб. Мене зарахували на факультет підготовки лікарів для служби на підводному флоті. Але я читав у газетах про трагедії на підводних човнах внаслідок аварій і під час проходження медичної комісії сказав, що на цей факультет не піду. Повернувшись додому, подав документи на фармацевтичний факультет Львівського медінституту, долучивши до них випуску з оцінками, отриманими при вступі до військово-медичної академії. Мене зарахували на навчання.

Це був свідомий та зважений вибір. Навчався я добре, працював у студентському науковому товаристві. На 3 курсі вирішив піти на Львівський хіміко-фармацевтичний завод – подивитися, як готують ліки. Незнайомий чоловік на прохідній, якому розповів про мету свого візиту, виявився начальником таблеткового цеху. Чому саме тієї миті він був на прохідній – не знаю, але наша зустріч зіграла дуже позитивну роль у моєму житті. Мені показали цех, я побачив як працюють машини для виготовлення пігулок і з цього почався новий етап у моєму житті.

«СТВОРЕННЯ ЛІКАРСЬКИХ ПРЕПАРАТІВ Є СЕНСОМ МОЄЇ НАУКОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ»

На 4 курсі щопонеділка та щоп'ятниці я вставав о шостій ранку, щоб о сьомій бути на фармзаводі, дві години працював у лабораторії та йшов до медінституту на заняття, які починалися о пів на десяту. Мою студентську наукову роботу з результатами досліджень надрукували і це була моя перша публікація у фаховому журналі.

1968 року, закінчивши фармацевта, отримав диплом з відзнакою та скерування на роботу. Мене призначили на посаду завідувача аптекою в місті Борислав Львівської області. Хоча в ті часи не можна було керувати аптекою, не маючи п'ятирічного стажу роботи, але для мене зробили виняток. Комісія під час розподілу врахувала, що я три роки завідував військовою аптекою, а, навчаючись в медінституті, провадив активну громадсь-

«23 РОКИ В ЗАПОРІЗЬКОМУ МЕДИНСТИТУТІ БУЛИ ПЕРІОДОМ ШАЛЕНОЇ ПРАЦІ»

— І скільки ж років працювали у Запорізькому медінституті?

— 23 роки. Проїшов шлях від асистента кафедри до доцента. Після захисту докторської 1989-го очолив кафедру. Той період свого життя згадую із задоволенням. Це були роки шаленої праці. Закінчивши та захистивши докторську, написав дві монографії, поряд з проведенням наукових досліджень займався активною підготовкою фахівців вищої кваліфікації. Водночас за сумісництвом працював заступником генерального директора

ництвом — професором кафедри біологічно активних сполук, біофармації та біотехнології НУ «Львівська політехніка», професором кафедри технології ліків і промислової фармації Львівського національного медуніверситету ім. Данила Галицького.

«З ПЕРШОЇ ЛЕКЦІЇ ЗРОЗУМІВ, ЩО ФАРМАЦЕВТИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ ТДМУ МАЄ ГАРНІ ПЕРСПЕКТИВИ»

У вересні 2002 року на запрошення тодішнього ректора ТДМУ ім. І.Я. Горбачевського, члена-кореспондента НАМН України, професора Леоніда Якимовича Ковальчука я приїхав виступити перед студентами з курсу фармацевтичного факультету. Мовив про фармацевтику, про те, як вона розвивається, про перспективи на майбутнє. Наприкінці ж лекції запропонував аудиторії розв'язати придумані мною логічні задачі. Було цікаво, чи впораються з ними третьокурсники. Якщо так — отже, мають світлі голови й загалом у молодого фармацевтичного факультету ТДМУ гарні перспективи. Студентка Оксана Трегубчак задачу розв'язала за рекордно короткий час — дві хвилини. До слова, коли після успішного закінчення університету Оксана залишилася працювати на кафедрі асистентом, я був її науковим керівником дисертаційної роботи. Вона завершила та пройшла апробацію докторської дисертації, нині працює у відомій фармацевтичній компанії ПАТ «Фармак». Як і чимало інших моїх учнів.

Того ж 2002 року отримав запрошення керівництва ТДМУ очолити кафедру фармацевтичних дисциплін. Чотири роки працював деканом фармацевтичного факультету. Це був період наукового становлення кафедр, розвитку факультету загалом. За час роботи на кафедрі фармацевтичних дисциплін десять моїх колишніх спонукачів стали кандидатами, ще двоє здобули науковий ступінь доктора фармацевтичних наук: Л.І. Кучеренко

Професор Тарас ГРОШОВИЙ з професором Валентином ТОЛОЧКОМ під час наукової конференції (2013 р.)

(Запорізький державний медичний університет) і С.М. Гуреєва (ПАТ «Фармак»). Нині у фармацевтичного факультету ТДМУ — прекрасна матеріально-технічна база, студентів навчають досвідчені викладачі, знані науковці, наші випускники працюють в усіх галузях фармацевтичного спрямування, науково-дослідних установках. Функціонує аспірантура. Університет видає журнал «Фармацевтичний часопис», де публікуємо результати наукових досліджень викладачів університету. Продовжується співпраця кафедри управління та економіки фармації з технологією ліків і ВАТ «Галичфарм» корпорації «Артеріум», ПАТ «Фармак».

«РОЗВИТОК ФАРМАЦЕВТИКИ ПОВ'ЯЗАНИЙ НАСАМПЕРЕД З ПРОГРЕСОМ У СТОРЕННІ ЛІКІВ»

— На кожному етапі життя у вас було багато важливих здобутків. Які з них вважаєте найважливішими?

— Сенсом мого наукового життя стало створення та виробництво лікарських препаратів, бо переконаний: прогрес фармацевтики пов'язаний насамперед зі здобутками у створенні ліків. В аспірантські роки розробив препарати «Ферокаль» і «Лецитин», які впровадили у виробництво на Львівському хімфармзаводі. Працюючи в Запоріжжі та залишаючись у штаті «Галичфарм», був причетний до створення низки інших лікарських препаратів. На нинішньому етапі найбільш суттєвим успіхом вважаю участь в розробленні та виведенні на ринок вітчизняного оригінального лікарського препарату «Тіотриазолін».

— Розкажіть, будь ласка, про це докладніше.

— Робота над створенням препарату розпо-

чалася в Запоріжжі 1992 року, коли на кафедрі фармацевтичної хімії під керівництвом професора І.А. Мазура була синтезована біологічно активна сполука. Почали перевіряти її на щурах. І тут втрутився його величність випадок. Улітку працівники кафедри пішли в відпустку, не сказавши працівникам віварію, як треба годувати піддослідних тварин. Коли ж у вересні повернулися, на них чекала несподіванка. У щурів під дією біологічно активної сполуки виросла густа шерсть. Кинулися за пора-

дами до ветеринарів. Ті були одностайні: «Якщо препарат стимулює ріст шерсті, то це дуже актуально». Зареєструвавши біологічно активну речовину, віддали її для дослідження в Казахстан. Згодом зі спеціалізованої ферми з розведення овець повідомили: вівці почувають себе прекрасно, падежу немає, але шерсть не росте. За порадою авторитетного фармаколога Світлани Мефодіївни Дроговоз (нині — професора Національного фармацевтичного університету) почали досліджувати вплив синтезованої біологічно активної сполуки на функції печінки та серця. І 1997 року зареєстрували оригінальний вітчизняний лікарський засіб «Тіотриазолін», який нині активно застосовують і в кардіології, і в гепатології.

Працюючи в ТДМУ, разом з доцентами Л.В. Вронською та М.Б. Чубкою брав участь у створенні нової лікарської форми — капсул «Уролесан», які серійно випускає ВАТ «Галичфарм».

«БАТЬКО ДРУЖИНИ БУВ УЧАСНИКОМ КЕНГІРСЬКОГО ПОВСТАННЯ»

— Тарасе Андрійовичу, Ваш життєвий та професійний досвід, організаторський талант, мудрість вченого й педагога викликає щире захоплення. На завершення нашої розмови — кілька слів про сім'ю, опору кожного успішного чоловіка.

— Без підтримки дружини Христини я б, мабуть, не зміг досягнути того, чого досягнув. Вона теж за фахом фармацевт. Познайомилися й одружилися у Львові. І хоч часу відтоді минуло чимало, компліментів своїй дружині кажу навіть більше, ніж у молоді роки. Христина виросла в працюючій, релігійній сім'ї. Її батько — людина талановита: мав гарний голос, грав на бандурі і був диригентом церковного хору в Колодівці.

(Продовження на стор. 7)

Професор Тарас ГРОШОВИЙ з дружиною Христиною та внучкою Любою

ку діяльність, був студентським деканом, мав друковані наукові роботи.

У Бориславі на той час було лише три аптеки. Я завідував тією, що в центрі міста. Робота мені подобалася й я міг залишитися тут працювати на три роки. Але з думки не йшли слова професора, тодішнього декана фармацевтичного факультету Львівського медінституту Валентини Трохимівни Позднякової, яка переконувала мене вступити до аспірантури. Згодом професор Позднякова стала керівником моєї кандидатської дисертації і я дякую долі, що подарувала мені такого Вчителя.

Наукові дослідження, започатковані в аспірантські роки, заклали основу всіх моїх подальших розробок. 1973 року успішно захистив кандидатську дисертацію на тему «Исследование некоторых полимерных пленкообразующих соединений для покрытия таблеток в псевдосжиженном слое». Того ж року на з'їзді фармацевтів у Львові зустрів колег із Запорізького медінституту, які загітували мене переїхати на роботу в Запоріжжя. Головним та єдиним аргументом стало «квартирне питання». Житло доводилося винаймати, на той час у мене вже була сім'я: дружина та дворічна донечка.

з науково-технічної роботи Львівського хімфармзаводу (нині — це ВАТ «Галичфарм»). Для керівництва науково-технічною дослідною роботою зі створення лікарських препаратів щомісяця прилітав на завод із Запоріжжя. І звичайно, моєї допомоги та підтримки потребували старенькі батьки, які з віком дедалі більше хворіли. 1997 рік став для нашої сім'ї визначальним. Тодішній керівник «Галичфарму» Роман Олексійович Беряк запропонував мені повернутися на постійну роботу до Львова. Після переїзду працював заступником керівника з наукової роботи та маркетингу, директором з розвитку (1998-1999 рр.), директором з науки (1999-2002 рр.) ВАТ «Галичфарм». А також за суміс-

Професор Тарас ГРОШОВИЙ з першим колективом кафедри фармацевтичних дисциплін (2005 р.)

ОБ'ЄКТИВ

(Зліва направо): **Ірина СТАНЬКО, Софія ДУЛЕБА** – студенти медичного факультету
Фото Миколи ВАСИЛЕЧКА

ДАТА

1 серпня виповнюється 75 років професорові кафедри хірургії №1 з урологією та малоінвазивною хірургією імені професора Л.Я. Ковальчука ТДМУ Вікторі Олександровичу ШІДЛОВСЬКОМУ.

Вельмишановний Вікторе Олександровичу!

Сердечно вітаємо Вас з 75-літтям!

У стінах університету Ви здобули вищу медичну освіту, а згодом, після двох років практичної лікарської роботи, аспірантури у Київському науководослідному інституті переливання крові, успішно пройшли 43-літній трудовий шлях від асистента спочатку кафедри шпитальної хірургії, пізніше – факультетської хірургії до професора, впродовж 7 років очолювали кафедру факультетської хірургії, 13 – загальної хірургії.

Ви і тепер продовжуєте реалізовувати свій великий досвід і творчий потенціал на посаді професора кафедри хірургії №1 з урологією та малоінвазивною хірургією імені професора Л.Я. Ковальчука, а також як член спеціалізованої вченої ради із захисту докторських і кандидатських дисертацій, член редакційних рад і редколегій п'яти наукових журналів.

Колектив університету глибоко поважає й щиро шанує Вас як одного з талановитих випускників першого покоління, відомого

мого в Україні вченого, висококваліфікованого клініциста-хірурга, досвідченого педагога та вихователя студентської молоді за багаторічну невтомну працю, високий професіоналізм, сумління виконання своїх службових і громадських обов'язків.

Ваша праця відзначена Державною премією в галузі науки і техніки, почесним званням «Заслужений лікар України», грамотами і подяками ректора університету.

Ваші порядність, працелюбність, уважне ставлення до людей, прагнення робити добро заслуговують найвищої оцінки і є прикладом для наслідування новими поколіннями студентів, молодих лікарів, науковців і викладачів.

Бажаємо Вам, вельмишановний Вікторе Олександровичу, доброго здоров'я, невичерпного творчого натхнення, нових успіхів у Вашій благородній діяльності, доброти, людського тепла, душевного спокою, родинного благополуччя та затишку, активного й щасливого довілліття.

Нехай добром наповнюється хата,
Достатком, щирістю і сонячним теплом,
Хай буде вірних друзів в ній багато,
Прихильна доля огорта крилом!

Ректорат і профком ТДМУ імені І.Я. Горбачевського

МУДРОСЛІВ'Я

Ні насичення, ні голод і ніщо інше не добре, якщо вони переступають міру природи.

Гіппократ

Здоров'я – не предмет медицини, а святість – не предмет богослов'я.

У. Оден

Помірним будь у їжі – перша заповідь, друга заповідь – поменше пий вина.

Авіценна

Серце – це перший орган, який найбільш чутливо реагує на переживання.

Й. Кассірський

Здоров'я людини – це багат-

ство, яке можна забрати, але не можна привласнити.

К. Кушнер

Здорова людина вмiє любити і працювати.

З. Фрейд

Єдиний спiсiб пiдтримувати здоров'я – їсти те, що не любиш, пити те, що не подобається, робити те, що не хочеться.

Е. Езер

Здоров'я, сон і багатство може по-справжньому оцінити тільки той, хто їх спочатку втратив, а потім знайшов.

Ж. Поль

Вiдповiдi у наступному числi газети

СКАНВОРД

1. Ко- зацьке військо	2.	3. Відзна- ка гетьма- на	4.	5. Ко- заць- кий човен	6. Платина	7. Видат- ний лікар Київ. Русі	8. Кро- воносна судина																							
9. Ко- зацький загін	10. Пласт- одно- рідної речовини	11. Ци- риця	12. Авто- матичний пристрій	13. Бойо- вий клич	14. Знак Зодіаку	15. Рогов- цєва	16. Бо- рець, силач	17. Нова екном. політика	18. 1000 куб. см.																					
19. Сотка	20. Роман Олеса Гончара	21. Пора- да, коле- гальний орган	22. Брат Кия	23. Дав- ньогрец драматург	24. Ово- чева рослина	25. Столиця Пiвденної Кореї	26. Пер- ший льот- чик	27. Оди- ниця яскра- вості	28. Асо- ціація, об'єд- нання	29. Щас- тя фут- боліста	30. Ки- тайська міра довжини	31.	32. Ярмо	33. В'я- зень замку ...	34. Части- на Украї- ни	35.	36. Вісник Бога	37. Ат- мосферне явище	38. Хит- ня, регот- ня											
39. Про- тязне ревіння тварин	40. Франц співак	41. Барва	42. Япо- ньська гра	43. Птах, що вос- кресав з попелу	44. Група з атомів вуглецю і водню	45. Ак- тор	46. Хiм. елемент	47. Япо- ньський одяг	48. Нота	49. При- тока Дунаю	50. Гевау- ра	51. Голова миста	52. Куд- лай	53. Ши- рока по- пулярність	54. Слан- ка спо- рова рослина	55. Запас на чорний день	56. Про- фесіонал	57. В'єт- намська копійка	58.	59. Дере- во	60. Музич- ний на- прям	61.								
62. При- стрій для ловіння звірів	63. Голо- на артерія	64. Про- зора за- пона	65. Кон- дитер- ський вирiб	66. Ро- ман Г.Тю- тюніка	67. Вимі- рює гли- бину моря	68. Уро- чистий обід	69. Фон	70. Хут- ровий звір	71.	72. Фей- хоа	73. Амер- космічне агенство	74. Фран- цузьке авто	75. Занят- тя в школі	76. Елек- трична риба	77. Хворі- ренна муз. оданиця	78. Мi- ренна муз. оданиця	79. До- кумент	80. Части- на вибою	81. Інерт- ний газ	82. Грунто- ва поверх- ня під водою	83. Гральна карта	84. Рос- художник	85. Бик	86. Стіжок із снопів	87. Рана	88. Німець фізик	89. Танц- крок	90. У поляків – Іван	91. Не проти	92.

Вiдповiдi на кросворд, вмищений у № 13 (462)

Горизонталь: 4. Наукшот. 7. Злагода. 8. Анекдот. 10. Скіпетр. 15. Біанка. 16. Фюнес. 18. Італія. 19. Кіш. 20. Адіті. 21. Легіт. 22. Оса. 26. Пістон. 27. Мафія. 28. Толока. 29. Квартет. 32. Флігель. 33. Деревій. 35. Естрада.
Вертикаль: 1. Бурдюк. 2. Око. 3. «Корнет». 5. Платина. 6. Комісар. 9. Спина. 11. Хібініт. 12. Сардина. 13. Міністр. 14. Військо. 16. Фатум. 17. Стеля. 23. Штапель. 24. Афера. 25. Пломбір. 30. Вилиск. 31. «Енеїда». 34. Ера.